

Η ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑ ΣΑΝΑΖΗ

Ραδιοφωνική έκπομπή διά
τὴν 5 Σεπτεμβρίου 1971
ἡμέραν ΚΥΡΙΑΚΗΝ
καὶ ὥραν: 21.45 - 22.15

130

Τὴν ἐκπομπὴν παρουσιάζουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ καὶ ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ. Τραγουδοῦ ἡ ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀγαπητέ μου Γιάννο, πρὶν ἀρχίσωμε τὴν ἀποφινὴ μας κουβέντα ἔχομε ὑποχρέωσι νὰ διαορθώσωμε μιὰ παράλειψί μας.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἀσφαλῶς κάτι θὰ μᾶς διώρθωσε κανένας ἀκροατὴς μας.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μὲ τὴν διαφορά ὅτι εἶναι ἀκροατὴς γένους θηλυκοῦ. Μιὰ εὐγενική κυρία ποὺ παρακολουθεῖ ὅλες μας τίς κουβέντες καὶ τίς ἀναπολήσεις.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἄς ἐπανορθώσωμε λοιπὸν τὴν παράλειψί μας.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θυμῶσαι ποὺ λέγαμε, δυὸ τρεῖς ἐβδομάδες πρὶν, γιὰ τίς ἀθηναῖτες νοικοκυρές τοῦ παλιοῦ καιροῦ, ὅτι κάθε καλοκαίρι ἐτοιμάζανε τὰ γλυκὰ τοῦ κουταλιοῦ γιὰ τὸν χειμῶνα;

~~ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑ ΣΑΝΑΖΗ~~

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ναὶ καὶ λέγαμε γιὰ τὸ νεραντζάκι γλυκό, τὸ βύσινο, τὸ σταφύλι

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τὸ βερύκοκο τὸ καρυδάκι κι' ἓνα σωρὸ ἄλλα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ναὶ. Τί παραλείψαμε λοιπὸν;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τὸ κυριώτερο ἢ μᾶλλον ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἀγαπημένα γλυκὰ τοῦ κουταλιοῦ τῆς παλιᾶς Ἀθήνας, τὴν τρεμουλά.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τρεμουλά; Πρῶτη φορὰ ἀκούω τέτοιο γλυκό.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Διότι στὴν παλιὰν Ἀθήνα δέν τὸ λέγανε ἔτσι, ἀλλὰ κυδῶνι πελτέ. Φαίνεται ὅτι στὴν Μικρὰ Ἀσία, ἀπ' ὅπου κατὰγεται ἡ κυρία ποὺ μας τὸ δύμισε, τὸ λέγανε ἔτσι: Τρεμουλά.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καταλαβαίνω γιατί. Τό κυδώνι γίνεται ζελέ πού όταν κρυώση είναι σαν νά τρέμη. Καί ποιά είναι ή άκροάτρια πού είχε τήν καλωσύνη νά μᾶς θυμίση αὐτήν τήν λεπτομέρεια ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἡ κυρία Ἰσμήνη Κατιμερτζή, πρώην τραπεζική υπάλληλος γνωστή νομίζω καί στούς δύο μας.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Νά βέβαια είναι γνωστή καί καλή φίλη μάλιστα. Νά λοιπόν πού έπανορθώσαμε τήν παράλειψί μας καί μάλιστα, πρέπει νά προσδέσωμε καί κάτι, ὅτι μέ τό κυδώνι, γινότανε καί τό περὶφημο παστοκύδωνο ή κυδωνόπαστο πού μᾶς τρέλλαινε ὅταν εἴμαστε παιδιά μέ τά μικρά ρομβοειδή του κομματάκια.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄς περιπλανηθοῦμε τώρα στίς ἀναπολήσεις μας. Λέγαμε τήν περασμένη ἐβδομάδα γιά μερικούς τύπους τῆς παληᾶς Ἀθήνας καί κάποιος Πειραιώτης φίλος μου θυμίσε τόν Τσιμούλη...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τσιμούλης ; Τί ἦτανε αὐτός πάλι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὁ Τσιμούλης ; Ἕνας Πειραιώτης πού δέν ἔκανε τίποτε ἄλλο παρά φάρσες στούς Πειραιώτες καί ὄχι ἀπλές φάρσες μά πραγματικές νίλες.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δηλαδή τί εἴδους νίλες ἔκανε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὁμαδικές νίλες καί θά σοῦ πῶ μία γιά νά καταλάβης. Ἐκεῖ στό Πασαλιμάνι, ὑπῆρχε ἕνας υπαίθριος κινηματογράφος σέ χρόνια παλαιότερα. Δηλαδή, τί κινηματογράφος ; Ἕνα καφενεῖο παραλιακό, πού εἶχε στήσει μιᾶ ὁδόνη καί ἔανε προβολές. Τά τελευταῖα καθίσματα, δέν ἦτανε καρέκλες, παρά θύλινοι πάγκοι ὅπου μπορούσαν νά καθήσουν δέκα δώδεκα θεαταί. Αὐτός λοιπόν ὁ Τσιμούλης πρόσεξε ὅτι ἀκριβῶς μπροστά στόν υπαίθριο κινηματογράφο ἔκανε στάσι τό παραλιακό τράμ τοῦ Πειραιῶς. Τί ἔκανε λοιπόν ὁ Τσιμούλης ; Ἕνα βράδυ, στά σκοτεινά ἔδεσε τό πόδι τοῦ τελευταίου πάγκου μ' ἕνα χονδρό σχοινί πού εἶς τήν ἔλλη του ἄκρη εἶχε ἕνα σιδερένιο γάντζο...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μαντεύω τήν συνέχεια.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Για νά δούμε.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ 'Ο Τσιμούλης έχει δέσει τό σχοινί του στό πόδι του πάγνου. Έρχεται τό τράμ, κάνει στάσι καί στό άναμεταξύ ο Τσιμούλης γαντζώνει τό σχοινί του στό πίσω μέρος, τόν σιδερένιο προφυλακτήρα του τράμ... τό όποιον, μέ τό ξεκίνημά του παρέσυρε τόν πάγκο μέ τούς θεατάς μαζί...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φαντάζεσαι τί έγινε ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πώς δέν φαντάζομαι ; Πρώτα πρώτα όλοι αύτοί οί θεαταί που καθόντουσαν άμέριμνοι στόν πάγκο θά πέσανε κάτω...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φωνές, φαβαρία, άναστάτωμα : Σεισμό, σεισμός... φωνάξανε μερικοί. Οί άλλοι θεαταί σηκωθήκανε έντρομοι, ή προβολή της ταινίας διακόπηκε ένώ τό τράμ έξακολουθούσε νά τρέχη σέρνοντας πίσω του τόν ξύλινο πάγκο.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί τόν άνακαλύφανε τόν Τσιμούλη ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι βέβαια, μά ο άθεόφοβος αύτός, μά καί πέτυχε ή νίλα που εΐχε σκαρώσει θέλησε νά τήν επαναλάβη... καί τήν επανέλαβε καί τρίτη φορά έως ότου τόν κάνανε τσιμπητό καί έφαγε ξύλο της χρονιάς του...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Βρέ τόν κακομοίρη...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μιά άλλη φορά πάλι, άναστάτωσε έναν κινηματογράφο - πάλι στό Πειραιά μέ μερικά κοντίνια. Τά εΐχε μέσα σε μία φάνα τυλιγμένη σ' έφημερίδα σαν πακέττο καί τήν άνοιξε στά σκοτεινά. Καταλαβαίνεις τί έγινε. Τά κοντίνια άμολύθηκαν καί τρέχανε μέσα στά πόδια των θεατών. Οί γυναίκες που γορούσανε τότε καί μακρυά φορέματα, άναστατώθηκαν τρομοκρατημένες. Άνεβήκανε επάνω στα καθίσματα του κινηματογράφου καί φυσικά ή προβολή διακόπηκε πάλι καί μ' όλο που δέν ήξερε κανείς τίποτε για τόν δράστη, πάλι τόν Τσιμούλη έπιασε ή 'Αστυνομία μ' όλες του τίς διαμαρτυρίες ότι ήτα ε άθώος.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μάλλον ~~εφαρμα~~ άγαρμπα άστετα ήτανε αύτές οί νίλες του Τσιμούλη.

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στήν Ἀθήνα, δέν εἶχαμε ποτέ τέτοιους τύπους πού νά σι-
ρώνουν φάρσες στόν κόσμο. Ὅμως ἔς ἀφήσωμε γιά λίγο τούς
τύπους νά ποῦμε καί κάτι ἄλλο Γιάγιο. Τό φα ντάζεσαι
λοιπόν ἀγαπητέ μου, ὅτι ἐνενηντα χρόνια πρίν, στά 1884
εἶχαμε κοῦρσες στήν Ἀθήνα ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Θά μοῦ πῆς γιά τίς ὀνοδρομίες, τίς γαϊδουροκαβαλαρίες τῆς
Κηφισιάς ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅχι, κοῦρσες πραγματικές, ἵπποδρομίες ὅπως οἱ σύγχρονες
καί μάλιστα, στό Νέο Θάληρο.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αὐτό ὁμολογῶ ὅτι πρώτη φορά τό ἀκούω. Καί εἶμαι βέβαιος ὅτι
κανένας παλαιός Ἀθηναῖος δέν νά τό ξέρει.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀσφαλῶς δέν θά τό ξέρη, γιατί ἀφοῦ ὁ πρῶτος αὐτός Ἴππόδρο-
μος ἐλειτούργησε στά 1884, δηλαδή πρό ὀγδόντα ἐπτά ἐτῶν, θά
ἔπρεπε νά εἶναι κανείς σήμερα ἐνατὸν δέκα χρόνων τουλάχισ-
τον γιά νά θυμᾶται τέτοιο γεγονός. Ὅμως οἱ ἐφημερίδες τῆς
ἐποχῆς ἐκείνης εἶναι μάρτυρες. Καί ὀρίστε μιᾶ φράσις ἀπό
τόν " Ἀσμοδαῖο ", σατυρική ἐφημερίδα τοῦ 1884 : " Ἄν οἱ πα-
ρισινοί ἔχουν τὰ ἵπποδρομίας τοῦ Σαντιγύ καί τοῦ Λονσάν, ἔχου-
με καί ἡμεῖς τὰ φαληρικᾶς ἵπποδρομίας τῆς Ἴππικῆς
Ἐταιρείας... Διάβασε ἐσύ Γιάγιο τήν συνέχεια.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἡ γελόεσσα, ἡ μαγετικῆ, ἡ ὀροσερά φαληρικῆ ἀκτῆ, ἡ ὀποῖα
ἔχει ἀκούσει περισσότερα ἀπό τὰ κύματά της ποιητικᾶ ἐπίθετα,
λάμπει ὀλη. Δὲ ἀμαξοστοιχίαι καταφθάνουσιν εἰς αὐτήν τρέ-
χουσαι, ὀπως νομίσει θεατάς, τούς Ἀθηναίους σπορτ-
μάνους...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στάσου Γιάγιο. Σοῦ ἄρεσε αὐτή ἡ λέξις ; Ὁ δημοσιογράφος
τῆς ἐποχῆς μεταφράζει τήν λέξι : σπορτσμεν -
σπορτμάνος. Δεν μπορούσαν νά χρησιμοποιήσουν τήν λέξι φί-
λαθλος ; Ἀνοῦς ἐκεῖ σπορτμάνος !

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 'Εξακολουθῶ τὴν περιγραφή : Ἡ σηηνογραφία εἶναι ὄντως ὠραία. Ἡ θάλασσα ἀπλοῦται γαληνιαία καὶ ἐπὶ τῆς ἐξέδρας τοῦ Ἰπποδρόμου, διακρίνεται ἀλλόιοτος μᾶζα κεφαλῶν χειρῶν καὶ διόπτρων κινουμένων καὶ συμπλεκόμενων ἀκατανοήτως.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στάσου Γιάννο μου γιατί ξεχαστήκαμε. Μᾶς πῆρε ἡ φόρα μὲ τίς παλαιές Ἰπποδρομίες καὶ πρέπει νὰ θυμηθοῦμε καὶ κανένα τραγοῦδι.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Ἐχεις δίκαιο. Κι' ἔχω ἀνακαλύψει τυχαῖα ἓνα παμπάλαιο αἰθθηματικό τραγοῦδι μὲ τίτλο : Δέν μ' ἀγαπᾶς, πού θά μᾶς τό τραγουδήσῃ τώρα ἡ Κλειώ.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μὲ συνοδεία πιάνου) Δέν μ' ἀγαπᾶς - δέν μ' ἀγαπᾶς...
Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καὶ τώρα μποροῦμε νὰ συνεχίσουμε γιὰ τίς παλαιές Ἰπποδρομίες τοῦ 1884 στό Πάληρο...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στίς ὁποῦτες φαίνεται ὅτι ἔγινε τῆς κακομοίρας, γιατί ὅπως δείχνει μιὰ γελοιογραφία τοῦ θέμου "Αννίνου, τοῦ μοναδικοῦ γελοιογράφου τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, μπήκανε καὶ σκυλιὰ στὸν Ἰπποδρόμο καὶ ὅταν εἶδαν τὰ ἄλογα νὰ τρέχουν στὸν στίβο, ἄρχισαν νὰ τὰ κυνηγοῦν γαυγίζοντας λυσσωδῶς... Διάβασε ἄμως ἐσύ Γιάννο τὴν συνέχεια τῆς περιγραφῆς γιὰ νὰ μὴν νομίσουν οἱ ἀκροαταὶ μας ὅτι λέμε ψέμματα.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό φιλοθεάμον κοινὸν τῶν σκορτμάνων, παρακολουθεῖ τοὺς τρέχοντας ἄλλοι, τὰ εὐγενῆ αὐτὰ τετράποδα τὰ ὁποῖα τρέχουν, τρέχουν τρέχουν ἀλλᾶ, μετὰ μικρὸν ἄλλα ἀνακόπτουν τὸν δρόμον των, ἄλλα ἐκφεύγουν τῆς ὁδοῦ τοῦ στίβου καὶ ἄλλα ἐμπλέκονται εἰς τὰ ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ τεταμένα σχοινία ἐνῶ τό κοινὸν ὠρύεται λυσσωδῶς. Ὅμως τό κορύφωμα τῆς πρώτης αὐτῆς ἰπποδρομίας, ἀποτελεῖ τό θέαμα δύο τ ζ ό κ ε ü, οἷτινες ἔφιπποι ἀλληλοδέρονται διὰ τῶν μαστιγίων αὐτῶν, διὰ νὰ ἀναγκάσῃ ὁ εἷς τὸν ἄλλον νὰ ὑποχωρήσῃ...

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τήν φαντάζεσαι Γιάγκο αὐτήν τήν σκηνή ; Κάποια στιγμή φαίνεται, δύο ἄλογα τρέχανε πλάϊ πλάϊ καί διεκδικοῦσαν τήν νίκη. Ὁ ἕνας τζόκεϋ φαίνεται ὅτι κερδίζει ἔδαφος... τότε ὁ ἄλλος σηκώνει τό μαστίγιό του καί κτυπᾷ τόν ἀντίπαλο τζόκεϋ, γιά νά τόν φοβίση...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μά ὁ ἄλλος τζόκεϋ δέν ὑποχωρεῖ. Σηκώνει καί αὐτός τό μαστίγιό του καί ἀρύνεται...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀπό τήν ἐξέδρα, οἱ θεαταί ἀντιλαμβάνονται τόν καυγᾶ. Φωνές ἀκούγονται : Καλέ αὐτοί χτυπιοῦνται...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δέρνονται...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σκοτώνονται... Τί ντροπή...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Κέλλ' ὄντ... Τί θά λένε οἱ ξένοι...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Διότι πρέπει νά σημειώσης Γιάγκο μου, ὅτι ὅλοι οἱ παρεπιδημοῦντες στήν Ἀθήνα ξένοι, πρεσβευταί, γραμματεῖς πρεσβειῶν, ἀκόλουθοι, πρόξενοι καί ἄλλοι, εἶχανε κατεβεῖ στό Φάληρο γιά τίς Ἰπποδρομίες. Πολλές κυρίες, κομψότατα ντυμένες ἔχουν ἀνοιχτά τά ὀμπρελλίνα τους, πρᾶγμα πού ἐμποδίζει ὄσους κάθονται ἀπό πίσω νά βλέπουν... Ἄλλοι καυγᾶ ες ἀρχίζουν στήν ἐξέδρα ...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό ὀμπρελλίνο σα κυρία μου. Θέλομε κι' ἐμεῖς νά δοῦμε...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καλέ τί λέτε ; Νά μέ κάψῃ ὁ ἥλιος ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δέν ξέρω τί θά κάνη ὁ ἥλιος, ἐγώ ὅμως πλήρωσα εἰσιτήριο καί θέλω νά βλέπω...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μερικές ἀθηναῖες, γιά νά βλέπουν καλύτερα ἀνεβαίνουν ἐπάνω στίς καρέκλες. Φυσικά αὐτό τό ἀνέβασμα δέν γίνεται χωρίς πονηρά ἀποτελέσματα. Τό μακρὺ φόρεμα τῆς κυρίας σηκώνεται τόσο ὥστε νά φανῇ ἡ μισή της γάμπα. Ἀρκετοί θεαταί, ἀφήνοι τό θέαμα τῆς ἰπποδρομίας γιά νά κοιτάξουν τήν γάμπα τῆς κομψῆς ἀθηναίας. Δημιουργοῦνται ἕλλα ἐπεισόδια...

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κύριε, ἀπ' ἐδῶ τρέχουν τὰ ἄλογα...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα, μά ἀπ' ἐκεῖ εἶναι τὸ θέαμα...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί ξαφνικά ἀκούγονται φωνές : Ὁ Τοριτσέλης... ὁ Τοριτσέλης Ὁ Τοριτσέλης ἔρχεται πρῶτος...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί, φαίνεται ὅτι ἓνα ἄλογο Ἰταλικῆς προελεύσεως καί καταγωγῆς ἔρχεται πρῶτο ἂν καί εἴ ε ξεκινήσει τελευταῖο. Νά ὅπως ἔγραψε δημοσιογράφος τῆς ἐποχῆς : Ἀφοῦ τὰ ἕλλα ἄλογα ἀπεσύρθησαν τοῦ ἀγῶνος, ἕλλα μὲν διότι ἔπεσαν οἱ ἀναβάται αὐτῶν, ἄλλα διότι ἐνεπλάκησαν εἰς τὰ σχοινία ἐκατέρωθεν τοῦ δρόμου, ἄλλα διότι ἐκουράσθησαν καί ἐσταμάτησαν, ἔμεινε μόνος διαγωνιζόμενος ἵππος ὁ Τοριτσέλης, ὁ ὅποιος ἀνακηρύσσεται νικητής.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἡ συγκίνησις ἣτις κατέλαβε τὸ φίλιππον κοινόν, εἶναι ἀπερίγραπτος. Μία ἀθηναία κυρία, κατέρχεται τῆς ἐξέδρας καί σπεύδει καί ἀσπάζεται τόν λαιμόν τοῦ ἰδρωμένου ζώου καθῶς καί τόν ἀναβάτην αὐτοῦ τζόκεϋ, πρὸς μεγάλον σκανδαλισμόν τῶν παρευρισκομένων...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αὐτὰ γινόντουσαν Γιάνγκο μου στὰ 1884, διότι ἡ Ἀθήνα πού δέν εἶχε τότε παρά πενήντα μόνον ἔτων ζωῆ σάν πρωτεύουσα ἀφοῦ ἔγινε πρωτεύουσα στὰ 1834, ἤθελε νά μιμηθῆ τὸ Παρίσι καί τὸ Λονδίνο.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ὅτι κι' ἂν γινότανε στὴν Ἀθήνα, ἦτανε μίμησις. Καί μόνη τῆς πρωτοτυπία, ἦτανε ἡ νυκτερινὴ καντάδα. Νέ τὴν εὐκαιρία αὐτῆς ἄς μᾶς θυμίσῃ ἡ κλειώ ἄλλο ἓνα τραγοῦδι ἀπὸ τὰ παλαιά...
- Ὅταν σ' ἀκούω λαχταρῶ...
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ (μὲ συνοδεία πιάνου) Ὅταν σ' ἀκούω λαχταρῶ...
Κ·τ·λ. Κ·τ·λ.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 1884 !... φαίνεται ὅτι αὐτὴ ἡ χρονιά, πενήντα χρόνια ὅπως εἶπαμε ἀπὸ τότε πού ἡ Ἀθήνα ἔγινε πρωτεύουσα, εἶναι χρονιά σηραδιακῆ, γιατί ἔχομε καί ἄλλα σπουδαῖα γεγονότα στὰ 1884...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πραγματικά παρατηρείται όργασμός αυτήν τήν χρονιά στήν 'Αθήνα. Κι' ένα από τά μεγαλύτερα γεγονότα του έτους είναι ότι αρχίζει ή οίκοδόμησις του Φρενοκομείου στο Δαφνί.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα. Βρέθηκε ένας πλούσιος έμπορος από τήν Χίο, ο Τζωρτζής Δρομοκαΐτης ο όποτος ανέλαβε τήν δαπάνη της οίκοδομής. Έγινε μιá δημοπρασία και τελικά ή οίκοδομή κατεκυρώθη σε δυό εργολάβους τους αδελφούς Μόσχου, αντί εξακοσίων χιλιάδων δραχμών της εποχής εκείνης, μέ άλλα λόγια 24.000 χρυσές λίρες.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Φυσικά τό Κράτος παρεχώρησε τόν σχετικό χώρο, λίγο πριν από τόν Συναραμαγιά, στήν περιοχή που λέγεται και σήμερα ακόμη Δαφνί.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τί έγράφη τότε στις έφημερίδες δέν λέγεται. Κάποιος δημοσιογράφος έγγραφε : Πώς νά μήν είναι τρελλοί όλοι οί Αθηναίοι, αφού ο ήλιος ανατέλλει από τόν Τ ρ ε λ λ ό... - τρελλός άπεκαλειτο ο 'Υμητός - και δύει στο Δαφνί; Μά τό χαριέστερο φυσικά άπ' όλα τό έγγραφε ο Σουρής, ο άλησιμόνητος και άμίμητος εθουμος χρονογράφος της εποχής εκείνης. Διάβασε έσύ Γιάννο τί έγγραφε ο Σουρής για τό Φρενοκομείο.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ (Διαβάζει) Ώ έορτή των έορτών !... Ώ εύτυχής ήμέρα. Ναι, τώρα πρέπει ο καθείς του "Αστεος πολίτης νά βάλη στο μπαλκόνι του μιá κόκκινη παντιέρα μέ μιá χρυσή έπιγραφή : Τζωρτζής Δρομοκαΐτης. Ναι, τώρα πρέπει στολισμός μέ δάφνες και μυρσίνες. Ναι, τώρα πρέπει κανονιές, φανάρια και ρετσίνες.

Φρενοκομείον κτίζεται και στήν σοφήν 'Ελλάδα, α, ο θεός έφώτισε τόν χιώτη τόν Τζωρτζή και τώρα μέσα στο Δαφνιού τήν τόση πρασινάδα θά βρίσκομε παρηγοριά κι' ή μνήμη του θά τση. Ώ μέγα εύεργέτημα των εύεργετημάτων, ο μόνον οίκοδόμημα των οίκοδομημάτων !

Θέλει λαμπρόν Μανσώλειον αὐτός ὁ κληροδότης,
παιᾶνας ν' ἀποθέσωμεν εἰς τρίτους οὐρανοὺς.

Μέσα στοὺς Χιῶτες βρέθηκε μέ γνῶσι κι' ἕνας χιῶτης
κι' ἐσιέφθη ὁ μέγας του καί πρακτικὸς του νοῦς :
Πὼς μέσα στήν Ἑλλάδα μας, πού πλημμυροῦν τὰ φῶτα,
Φρενοκομεῖον ἔπρεπε νά γίνη πρῶτα πρῶτα !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅπως δῆποτε, αὐτὴν τὴν χρονιά, στά 1884, ἔχομε καί ἄλλο
ἕνα κοσμοϊστορικὸ γεγονός. Ἕνας Ἕλληνας μηχανικός, ὁ Γρυ-
πάρης, ἀνε κάλυψε καί κατεσκευάσε τὸ πρῶτο ὑποβρύχιον στὸν
κόσμον.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Σῶκαινε βρέ ἀδελφέ. Ἕλληνας ἐναυπήγησε τὸ πρῶτο ὑποβρύχιον ;
Ἐγὼ ξέρω ὅτι τὸ πρῶτο ὑποβρύχιον ἐναυπηγήθηκε στήν Γαλλία στά
1888...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' ἔτσι εἶναι. Ὅμως, τέσσερα χρόνια πρὶν, στά 1884, ἕνας Ἕλ-
ληνας μηχανικός, ὁ Γρυπάρης, ἐναυπήγησε ὑποβρύχιον. Ἄλλο ζή-
τημα ἂν τὸ ὑποβρύχιον τοῦ Γρυπάρη βούλιαξε μέ τὸ πρῶτο... Νά
αὐτὰ θά τὰ ἐφήγηθοῦμε μιᾶν ἄλλη μέρα, γιατί σήμερον ἔχομε κάτι
πιο ἐπίκαιρον νά θυμηθοῦμε.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πιο ἐπίκαιρον ; Δηλαδή ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σεπτέμβριος Γιάγιο μου ἀγαπητέ, πέντε Σεπτεμβρίου ἔχομε σήμερον
καί σκέφου ὅτι πέντε μέρες πρὸν, τὴν πρώτην Σεπτεμβρίου, γινό-
τανε κάθε χρόνο στήν Ἀθήνα, **π α ν ζ ο υ ρ λ ι σ μ ό ς**

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μάλιστα. Τώρα κατάλαβα τί ἐννοεῖς. Τὴν πρώτην Σεπτεμβρίου
ὅλοι οἱ ἀθηναῖοι, ὅλοι, ὅσοι δέν εἶχανε δικὰ του σπίτια
μετακομίζανε, ἀφήνοντας τὸ παλαιὸν τους σπίτι καί νοικιάζον-
τας καινούργιον.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀκριβῶς. Λές καί τὸ θεωροῦσε ἁμαρτία ὁ Ἀθηναῖος νά καθῆση
δυσὸν χρόνια στὸ ἴδιον σπίτι. Θαντάζεσαι λοιπὸν τί γινότανε
στοὺς δρόμους τῆς Ἀθήνας ; Δεκάδες, ἑκατοντάδες κάρρα κουβα-
λοῦσαν ἐπιπλα, ντουλάπες, τραπέζια, καρέκλες, κρεβάτια
πιᾶνα καί κουζινικά εἶδη.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Μάλιστα. Κι' ἔχομε ντοκουμέντα γι' αὐτήν τήν γενική μετακόμισι μόνον πού εἴμαστε ὑποχρεωμένοι ν' ἀνατρέξωμε πάλι στόν Σουρῆ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν μπορούμε νά κάνωμε καί ἄλλοιῶς ἀφοῦ ὁ Σουρῆς μᾶς προσφέρει τά περισσότερα ἱστορικά ντοκουμέντα γιά μιᾶ ὀλόκληρη ἐποχή. Γιά διάβασε λοιπόν τί ἔχει γράφει γιὰ τόν Σεπτέμβριο ὁ Σουρῆς

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Καί πάλιν ὁ Σεπτέμβριος. Τά ἴδια καί τά ἴδια μέ φασαρίες καί φωνές, βρισιές καί κουβαλίδια. Ἴδου ἀμάξια μακριά μέ ξύλινα κρεβάτια μέ σιδερένια στρίποδα, κατρέφτες καί κουνσόλες μέ βελουδένια ἔπιπλα ἀπό χρυσῆ παλάτια μ' ἀγάνωτα χαλιώματα καί χίλιες κατσαρόλες, μέ στρώματα, παπλώματα, σεντόνια, μαξιλάρια καί μέ τραπέζια ξύλινα καί μέ μισά ποδάρια. Ἀγαπητέ μου κύριε καί σπιτονοικοκύρη ἀφήστε με παρακαλῶ ἀκόμη ἕνα μῆνα
- Ἀδύνατον νοικιάτορα καί φιλτάτε Καρμίρη σπίτια πολλά κι' ἀνοίκιαστα, ὑπάρχουν στήν Ἀθήνα
- Νά κύριε, παρακαλῶ, ὡς πού νά βρῶ κανένα...
- Θέλω τά χρήματα μπροστά, σωστά καί μετρημένα...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί συνεχίζει σ' αὐτόν τόν εὐθυμο τόνο ὁ Σουρῆς γιά νά διεκτραγωδήσῃ τήν κατάστασι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μέ τίς μετακομίσεις... Ὅμως νομίζω ὅτι θά 'πρεπε νά ποῦμε κανένα τραγοῦδι ἀκόμη... Τί λές Γιάγκο;

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Βεβαίότατα. Ἡ κλειώ θά μᾶς τραγουδήσῃ τό περίφημο λαϊκό τραγοῦδι; Εἰς ὄρατο περιβόλι...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Εἰς ὄρατο περιβόλι...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Φυσικά τά ἐπεισόδια μέ τίς μετακομίσεις αὐτές καί τά κουβαλήματα ἀφθονοῦσαν. Πολλά ἔπιπλα τσακίζόντουσαν στόν δρόμο καί εἶναι γνωστό ἕνα χρονογράφημα τοῦ Ἰπάρχη Ἀννινοῦ, στό ὁποῖον ἕνας ἀθηναῖος διηγεῖται τήν μετακόμισί του. Πετέφερα

τά κρεβάτια μου, τήν ντουλάπα μου καί το λαβωμένο...
 - Ποιό λαβωμένο ; τόν έρωτά κάποιος άλλος. Τό λαβωμένο θέλεις
 νά πῆς. "Οχι τό λαβωμένο, γιατί έφυγε από τό ένα σπίτι μέ τέσσερ
 πόδια καί έφτασε μέ τρία. Συνεπώς έφτασε λαβωμένο !

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ 'Εγώ ξέρω μιá ελλη ιστορία. Δυό άχθοφόροι κουβαλούσανε ένα
 πιάνο μέ ούρά από τό τρίτο πάτωμα ενός σπιτιού καί κάποια στι
 μή, ο ένας άχθοφόρος λέει στήν κυρία του σπιτιού : "Ετανε άνάγ
 κη νά μαθαίνη ή κόρη σας πιάνο ; Δέν τήν μαθαίνατε μαντολινο
 πού κουβαλιέται, πιδ εύκολα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σήμερα δλα αυτά λείφανε. 'Ελάχιστοι είναι οί συμπολίτες πού
 μετακομίζουνε από σπίτι σε σπίτι καί τά σχε τινά εύθυμα άνέκο
 τα έχουν περιορισθεΐ...ή μάλλον έχουν έκλείψει έντελώς. "Ομως
 νομίζω ότι μαζί μέ τίς ιστορίες των μετακομίσεων πού περάσανε
 περάσανε πιά, πέρασε καί ή ώρα μας Γιαγιο καί είναι ζήτημα αν
 προλαβαίνομε νά ποϋμε κανένα τραγούδι άκόμη...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Θα τό ποϋμε, αλλά σ'άφήσωμε τήν κλειώ νά τό διαλέξη...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Δέν μ'άφήνει τό σιοτάδι...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Αγαπητέ μου Γιαγιο, τά είπαμε κι'άπόψε καί... σταματάμε.

'Ορεβουάρ τήν προσεχή κυριακή, τήν ίδια πάλι ώρα.